16.2.2024

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä annetun direktiivin (EU) 2015/2302 muuttamiseksi matkustajien suojelun tehostamiseksi sekä direktiivissä tiettyjen näkökohtien yksinkertaistamiseksi ja selkeyttämiseksi (U 89/2023 vp)

Euroopan komissio antoi 29.11.2023 ehdotuksensa matkapakettidirektiivin (EU) 2015/2302 muuttamiseksi. Oikeusministeriö on valmistellut valtioneuvoston kirjelmän yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä ”MaRa”) kiittää pyynnöstä tulla talousvaliokunnan kuultavaksi ja toteaa asiasta seuraavaa:

1. Ennakkomaksuja ei pidä rajoittaa

Komissio esittää matkapaketeista perittävien ennakkomaksujen rajoittamista. Ehdotuksen mukaan ennakkomaksu voi olla enintään 25 prosenttia matkapaketin kokonaishinnasta. Loppumaksua saa vaatia matkustajalta maksettavaksi aikaisintaan 28 päivää ennen matkapaketin alkamista. Suurempia maksuja voidaan kuitenkin vaatia, jos se on tarpeen matkapaketin järjestelyjen ja toteuttamisen varmistamiseksi.

MaRa katsoo, että ennakkomaksujen perimistä ei tule direktiivissä rajoittaa. Ennakkomaksujen rajoittaminen heikentää pienempien matkanjärjestäjien toimintamahdollisuuksia. Pienemmät toimijat eivät helposti pysty varaamaan palveluja muilta palveluntarjoajilta, elleivät ne saa matkustajilta ennakkomaksuja.

Ennakkomaksujen suorittamisella on tärkeä varauksen käyttämiseen tai sen varausehtojen mukaiseen peruuttamiseen sitouttava vaikutus. Ennakkomaksujen rajoittaminen lisäisi huomattavasti matkanjärjestäjien riskiä.

Joka tapauksessa ennakkomaksuina perittävän määrän tulee olla suurempi kuin 25 prosenttia ja vähintään 50 prosenttia matkapaketin kokonaishinnasta.

MaRa korostaa samalla sitä, että matkustajien suojaksi säädetään jo nykyisellään matkanjärjestäjän maksukyvyttömyyssuojasta. Maksukyvyttömyyssuojaa koskeva järjestelmä on toiminut Suomessa hyvin ja se tarjoaa matkustajille asianmukaisen ja riittävän suojan ennakkomaksujen palauttamiselle matkanjärjestäjän mahdollisessa maksukyvyttömyystilanteessa. Ennakkomaksujen rajoittaminen ei ole tämänkään vuoksi

perusteltua. Jos kuitenkin ennakkomaksujen perimistä rajoitetaan, on olennaista, että siitä voidaan tapauskohtaisesti poiketa.

2. Ehdotus ei selkeytä keskeisiä määritelmiä

Komissio esittää direktiivin 3 artiklan mukaisten matkapaketin ja yhdistetyn matkajärjestelyn määritelmien selkeyttämistä.

MaRa katsoo, että komission ehdotukset eivät muutoksista huolimatta selkeytä näitä määritelmiä. Erityisesti matkapaketin määritelmää tulee selkeyttää ja parantaa kuluttajan mahdollisuuksia tunnistaa, onko hän ostanut matkapaketin, yhdistetyn matkajärjestelyn vai erillisen, direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle kuuluvan matkapalvelun.

Myös yhdistetyn matkajärjestelyn määritelmä on edelleenkin niin monimutkainen ja käytännön tilanteissa usein niin vaikeasti tulkittava, että se ei täytä tavoitettaan matkustajien oikeuksien suojaamisen näkökulmasta.

MaRa katsoo, että yhdistetyn matkajärjestelyn määritelmä tulisi poistaa direktiivistä kokonaan ja sen direktiivin 3 artiklan 5 kohdan mukaista tyyppitilannetta tulisi käsitellä erillisenä matkapalvelujen myyntinä, jossa kukin elinkeinonharjoittaja, jonka kanssa matkustaja on tehnyt matkapalvelua koskevan sopimuksen, vastaa itse omasta palvelustaan suoraan matkustajalle.

Komission ehdotuksen mukaan matkapaketin määritelmää toisiinsa kytkettyjen verkkovarausmenettelyjen (ns. click through -matkapaketit) kautta muutettaisiin siten, että kun palveluja ostetaan erillisiltä elinkeinonharjoittajilta toisiinsa liittyvien verkkovarausmenettelyjen kautta, ne katsotaan matkapaketiksi, kun matkustajan henkilötiedot siirretään yhdeltä elinkeinonharjoittajalta toiselle elinkeinonharjoittajalle. Säännöksestä poistettaisiin voimassa olevassa direktiivissä oleva 24 tunnin aikavaatimus.

MaRa esittää myös ns. click through -määritelmän poistamista kokonaan direktiivistä. Ehdotetuista muutoksista huolimatta määritelmä tulee poistaa, koska sillä on vain vähän käytännön merkitystä ja koska sitä on edelleen vaikea soveltaa ja helppo kiertää käytännön toiminnassa.

3. Matkakupongeista ehdotettu sääntely pääosin kannatettavaa

Komissio esittää direktiiviin lisättäväksi uuden 12 a artiklan, joka koskee matkakuponkeja. Ehdotuksen mukaan jos sopimus puretaan, matkanjärjestäjä voi mainitun artiklan 1 kohdan mukaan antaa matkustajalle rahojen palautuksen sijaan matkakupongin.

MaRa kannattaa yleisellä tasolla sitä, että direktiivi tarjoaa matkanjärjestäjälle oikeuden antaa matkustajalle rahojen palautuksen sijaan matkakupongin. On myös perusteltua, että matkakuponkien vastaanottamisen tulee perustua matkustajan

nimenomaiseen suostumukseen. Sen sijaan matkanjärjestäjälle ei tule asettaa velvollisuutta rahojen palautukseen tilanteessa, jossa matkustaja on ensin ottanut rahojen palautuksen sijasta vastaan matkakupongin ja sen kohtuullisen voimassaoloajan umpeuduttua jättänyt sen kuitenkin käyttämättä. Valitessaan matkakupongin rahojen palautuksen sijasta matkustajan tulee katsoa menettäneensä oikeuden vaatia enää rahojen palautusta matkakupongin kohtuullisen voimassaoloajan päättymisen jälkeen.

4. Direktiivissä ei tule säännellä kahden elinkeinonharjoittajan välistä sopimussuhdetta

Komissio esittää direktiivin 22 artiklaan lisättäväksi uuden kohdan, jonka mukaan, jos palveluntarjoaja peruuttaa matkapakettiin kuuluvan palvelun tai ei tarjoa matkapakettiin kuuluvaa palvelua, sen on palautettava matkanjärjestäjälle kyseisestä palvelusta saadut maksut seitsemän päivän kuluessa.

MaRa toteaa, että direktiivi koskee matkustajana olevan kuluttajan ja matkapalveluyhdistelmiä tarjoavan elinkeinonharjoittajan väliseen sopimussuhteeseen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia. Siinä ei tule asettaa velvoitteita kahden elinkeinonharjoittajan väliseen sopimussuhteeseen liittyvistä asioista. *MaRa katsoo, että direktiivin 22 artiklaan ei tule lisätä komission ehdottamaa uutta kohtaa matkanjärjestäjän ja yksittäisten matkapalvelujen tarjoajien keskinäisestä vastuusta eikä maksujen palauttamisesta.*

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Sami Hämäläinen
lakimies, varatuomari

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 8 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.